EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 10.1.2017.
COM(2017) 11 final

2017/0004 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko groza Direktīvu 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2017) 7 final}
{SWD(2017) 8 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Šā priekšlikuma mērķis ir uzlabot darba ņēmēju veselības aizsardzību, samazinot kancerogēnu ķīmisku vielu iedarbību darba vietā, nodrošināt lielāku skaidrību un veicināt vienlīdzīgākus konkurences apstākļus ekonomikas dalībniekiem. Tas ietilpst prioritārajās darbībās, kuras noteiktas Komisijas 2016. gada darba programmā. Ar šo iniciatīvu Komisija īsteno apņemšanos darba ņēmēju aizsardzības jomā uzlabot ES satvara lietderību un efektivitāti. Tā ir iecerējusi turpināt šo svarīgo darbu un veikt plašākus ietekmes novērtējumus, lai ierosinātu vēl citu kancerogēnu robežvērtības.

Arodslimību radītā pašreizējā un turpmākā sloga aplēses liecina, ka vēzis kā arodslimība rada un arī nākotnē radīs problēmas, jo darba ņēmēji tiek pakļauti kancerogēnu iedarbībai. Vēzis ir galvenais ar darbu saistītu nāves gadījumu cēlonis ES. Katru gadu 53 % ar arodu saistītu nāves gadījumu tiek attiecināti uz vēzi[1]. Saskaņā ar Nīderlandes Nacionālā sabiedrības veselības un vides institūta (*RIVM*)[2] 2016. gada ziņojumu 91 500–150 500 cilvēku 2012. gadā no jauna tika diagnosticēts vēzis, ko izraisījusi iepriekšēja saskare ar kancerogēnām vielām darba vietā. 2012. gadā 57 700–106 500 nāves gadījumu cēlonis bija ar darbu saistīta saslimšana ar vēzi. Tas nozīmē, ka ik stundu ES 7–12 cilvēku mirst no vēža, ko izraisījusi agrāka saskare ar kancerogēnām vielām darba vietā.

Komisija spēra pirmo soli, lai risinātu šīs problēmas, 2016. gada 13. maijā pieņemot tiesību akta priekšlikumu, lai grozītu Direktīvu 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā (turpmāk — "direktīva")[3], ar mērķi pārskatīt vai ieviest aordekspozīcijas robežvērtības 13 ķīmiskajām vielām[4]. Saskaņā ar direktīvas 16. pantu Padome, pamatojoties uz pieejamo informāciju, tostarp zinātniskajiem un tehniskajiem datiem, direktīvas III pielikumā nosaka šādas robežvērtības visiem kancerogēniem vai mutagēniem, attiecībā uz kuriem tas iespējams. Saskaņā ar direktīvas 17. panta 1. punktu tās I un III pielikumu var grozīt tikai saskaņā ar procedūru, kas noteikta Līguma par Eiropas Savienības darbību ("LESD") 153. panta 2. punktā (parastā likumdošanas procedūra).

Tagad Komisija sper nākamo soli ilgtermiņa procesā atjaunināt direktīvu attiecībā uz vēl 7 kancerogēnām vielām un ierosina noteikt robežvērtības un/vai piebildes par iedarbību caur ādu. Saskaņā ar ietekmes novērtējumu tiek lēsts, ka tiks nodrošināta labāka aizsardzība aptuveni 4 miljoniem darba ņēmēju un ieviesta lielāka skaidrība darba devējiem un tiesību aktu īstenošanas nodrošinātājiem. Kopumā tiek lēsts, ka abi priekšlikumi varētu novērst vairāk nekā 100 000 nāves gadījumu, ko izraisījusi ar darbu saistīta saslimšana ar vēzi.

---

[1] Eiropas aprēķini par negadījumiem un saslimšanu saistībā ar darbu, *Work-related Illnesses Identification, Causal Factors and Prevention Safe Work — Healthy Work — For Life*, *J. Takala*, Darba aizsardzības institūts, Singapūra, prezentācija ES prezidentūras konferencē, Atēnas, 2014. gada jūnijs.

[2] Ar darbu saistīta saslimšana ar vēzi Eiropas Savienībā: apjoms, ietekme un iespējas tālākai ar darbu saistītas saslimšanas ar vēzi novēršanai http://rivm.nl/en/Documents_and_publications/Scientific/Reports/2016/mei/Work_related_cancer_in_the_European_Union_Size_impact_and_options_for_further_prevention, 11. lpp.

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā (Sestā atsevišķā direktīva Padomes Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (kodificētā redakcija) (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 158, 30.4.2004., 50. lpp.).

[4] COM(2016) 248. Minētajam priekšlikumam bija pievienots ietekmes novērtējums (IA) (SWD(2016)152).

Saskaņā ar direktīvas 16. pantu Komisija turpina darbu, lai noteiktu papildu robežvērtības, un pašlaik tiek novērtētas vēl citas ķīmiskās vielas, ņemot vērā turpmākos direktīvas grozījumus.

Direktīvas noteikumi attiecas uz jebkuru ķīmisku vielu, kura saskaņā ar klasificēšanas kritērijiem atbilst 1.A vai 1.B kategorijas kancerogēnam, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 1272/2008 (*CLP* regula)[5] I pielikumā. Minētajā regulā ir uzskaitītas "harmonizētas" (obligātas) kategorijas 1017 ķīmiskajām vielām, klasificējot tās par 1. kategorijas kancerogēniem ("zināmi vai iespējami kancerogēni") saskaņā ar epidemioloģiskiem datiem un/vai datiem no pētījumiem ar dzīvniekiem[6]. Vēl vienā svarīgā klasifikācijas procesā, ko veica Starptautiskā Vēža izpētes aģentūra (*IARC*), apzināja gandrīz 500 vielas, kas ir kancerogēnas cilvēkiem (1. grupa; 118 vielas), visticamāk, kancerogēnas cilvēkiem (2.A grupa; 75 vielas) vai iespējami kancerogēnas cilvēkiem (2.B grupa; 288 vielas)[7].

Tāpat direktīvas noteikumi attiecas uz jebkuru direktīvas I pielikumā minēto vielu, maisījumu vai procesu, kā arī uz jebkuru vielu vai maisījumu, kas izdalās minētajā pielikumā norādītajā procesā. Direktīvas I pielikumā pašlaik ir ietverts noteiktu procesu un procesa rezultātā radušos vielu saraksts. Tā mērķis ir darba ņēmējiem, darba devējiem un regulējuma īstenotājiem skaidri norādīt, vai konkrētā ķīmiskā viela vai process ietilpst direktīvas darbības jomā, ja šī ķīmiskā viela vai process nav klasificēts saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008. Pašlaik I pielikumā ir pieci ieraksti.

Direktīvā ir noteiktas vairākas vispārējas minimālās prasības, kas ļauj samazināt vai novērst visu tās darbības jomā ietilpstošo kancerogēnu un mutagēnu iedarbību. Darba devējiem ir jāapzina un jānovērtē darba ņēmēju riski, kas saistīti ar konkrētu kancerogēnu (un mutagēnu) iedarbību darba vietā, un, ja riski pastāv, šāda iedarbība jānovērš. Ja tas ir tehniski iespējams, process vai ķīmiskā viela ir jāaizstāj ar nebīstamu vai mazāk bīstamu procesu vai ķīmisko vielu. Ja aizstāšana nav tehniski iespējama, ķīmiskie kancerogēni ir tehnisko iespēju robežās jāražo un jāizmanto noslēgtā sistēmā, lai novērstu iedarbību. Ja tas nav tehniski iespējams, iedarbība uz darba ņēmējiem ir jāsamazina līdz zemākajam tehniski iespējamajam līmenim. Šādu samazinājuma pienākumu paredz direktīvas 5. panta 2. un 3. punkts.

Papildus šīm vispārējām minimālajām prasībām direktīvā ir skaidri norādīts, ka darba ņēmēju aizsardzības mehānisma neatņemama daļa ir arodekspozīcijas robežvērtību noteikšana konkrētu kancerogēnu un mutagēnu iedarbībai ieelpošanas rezultātā[8]. Šīs vērtības vēl jānosaka tām ķīmiskajām vielām, kurām tās nav noteiktas, un gadījumos, kad tas iespējams, jāpārskata, ņemot vērā jaunākos zinātniskos datus[9]. Arodekspozīcijas robežvērtības konkrētiem kancerogēniem vai mutagēniem ir noteiktas direktīvas III pielikumā. Pašlaik III pielikumā ir trīs ieraksti.

Saskaņā ar direktīvu noteiktās arodekspozīcijas robežvērtības būtu attiecīgā gadījumā jāpārskata, lai ņemtu vērā jaunus zinātniskos datus, uzlabojumus mērījumu veikšanas paņēmienos, riska pārvaldības pasākumus un citus būtiskus faktorus.

---

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

[6] Saskaņā ar minēto regulu 1017 ķīmiskajām vielām (un ķīmisko vielu grupām) ir piešķirta obligāta "saskaņota kategorija", klasificējot tās par "1. kategorijas" kancerogēniem un marķējumā norādot bīstamības paziņojumu "var izraisīt vēzi".

[7] Monographs on the evaluation of carcinogenic risk to humans, Starptautiskā Vēža izpētes aģentūra, Pasaules Veselības organizācija (PVO).

[8] Direktīvas 13. apsvērums un 1. panta 1. punkts.

[9] Direktīvas 13. apsvērums.

Pamatojoties uz iepriekš izklāstīto, ir ierosināts īstenot divus konkrētus pasākumus.

(a) Direktīvas I pielikumā iekļaut darbu, kas saistīts ar tādu eļļu iedarbību, kuras iepriekš lietotas iekšdedzes dzinēja kustīgo daļu eļļošanai un dzesēšanai, un direktīvas III pielikuma B daļā iekļaut atbilstošu piebildi par iedarbību caur ādu.

Starptautiskā Vēža izpētes aģentūra (*IARC*) 1983.[10] un 1987. gadā[11] novērtēja "minerāleļļu" kancerogenitāti un secināja, ka pētījumos ar *cilvēkiem* ir gūti *pietiekami pierādījumi* tam, ka minerāleļļas (kas satur dažādas piedevas un piemaisījumus), kas izmantotas tādos arodos kā vērpšana, metālapstrāde un džutas šķiedras apstrāde, ir kancerogēnas cilvēkiem. Šis *IARC* novērtējums attiecas arī uz minerāleļļām, kas izmantotas dzinējos. *IARC* galīgajā novērtējumā nav skaidri minētas "minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas", taču ir secināts, ka pētījumos ar cilvēkiem gūti pietiekami pierādījumu tam, ka "neapstrādātas un daļēji apstrādātas minerāleļļas" ir kancerogēnas cilvēkiem (*IARC* 1. grupa). *IARC* pārskatīja novērtējumu, pamatojoties uz jauniem datiem monogrāfijā 100F (2012)[12], un saglabāja minēto klasifikāciju saistībā ar ādas vēzi. Zinātniskā komiteja jautājumos par ķīmisku vielu iedarbības robežlielumiem darbavietā (*SCOEL*)[13] novērtēja tādu ietekmi uz darba ņēmēju veselību darbavietā, ko rada "minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas", kas definētas kā "eļļas, kas iepriekš lietotas iekšdedzes dzinēja kustīgo daļu eļļošanai un dzesēšanai " (turpmāk "minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas"). Ņemot vērā *IARC* novērtējumu, *SCOEL* ar savu metodiku secināja, ka "minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas" ir A grupas kancerogēni bez norādes par robežvērtību, kas noteikta pēc iedarbības veida[14].

SCOEL, kura secināja, ka arodekspozīcija minerāleļļām kā izlietotām motoreļļām notiek caur ādu, stingri ieteica direktīvas III pielikuma B daļā iekļaut šajā iniciatīvā ieteikto piebildi par iedarbību caur ādu, . Piekrišanu šādai piebildei, kas norāda uz būtisku dermālās absorbcijas iespējamību, sniedza arī Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēja komiteja izveidošanu (*ACSH*).

Minerāleļļas tiek laistas tirgū nevis kā izlietotas motoreļļas, bet gan kā tādas, kuras radušās procesā, tāpēc tās nav klasificētas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008. Tomēr direktīvā ir paredzēti noteikumi vielu, maisījumu vai procesu vai arī tādu vielu vai maisījumu ietveršanai I pielikumā, kas izdalās kādā no procesiem, kuri uzskaitīti minētajā pielikumā, un kas, lai gan uz tiem neattiecas klasificēšanas pienākums saskaņā ar minēto regulu, atbilst kritērijiem, lai tiktu klasificēti par kancerogēniem. Minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas ietilpst šajā kategorijā.

(b) Direktīvas III pielikumā noteikt robežvērtības ar piebildi par iedarbību caur ādu vēl 5 citiem kancerogēniem, kā arī iekļaut piebildi par iedarbību caur ādu 2 kancerogēniem neatkarīgi no robežvērtībām, tostarp minerāleļļām kā izlietotām motoreļļām.

Pieejamā informācija, kā arī zinātniskie dati apstiprina nepieciešamību papildināt III pielikumu ar robežvērtībām un piebildēm par iedarbību caur ādu vēl 5 citiem kancerogēniem.

---

[10] *IARC* (1984), *Polynuclear aromatic hydrocarbons, Part 2, carbon blacks, mineral oils (lubricant base oils and derived products) and some nitroarenes. IARC Monogr Eval Carcinog Risk Chem Hum, 33*: 1–222. PMID:6590450 (http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol1-42/mono33.pdf).

[11] *IARC* (1987). *Overall evaluations of carcinogenicity: an updating of IARC Monographs volumes 1 to 42. IARC Monogr Eval Carcinog Risks Hum Suppl, 7*: 1–440. PMID:3482203.

[12] IARC (2012), (http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol100F/mono100F.pdf).

[13] Komisijas 2014. gada 3. marta Lēmums 2014/113/ES, ar ko izveido Zinātnisko komiteju jautājumos par ķīmisku vielu iedarbības robežlielumiem darbavietā un atceļ Lēmumu 95/320/EK (OV L 62, 4.3.2014., 18. lpp.).

[14] SCOEL/OPIN/2016-405, *Mineral Oils as Used Engine Oils*, pieņemts 2016. gada 9. jūnijā.

SCOEL sniedza ieteikumus par šiem kancerogēniem. Attiecībā uz 2 kancerogēniem[15] *SCOEL* norādīja uz būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību un ieteica noteikt piebildes par iedarbību caur ādu. Notika apspriešanās ar *ACSH* par visiem šā priekšlikuma aspektiem saskaņā ar Padomes 2003. gada 22. jūlija Lēmuma[16] 2. panta 2. punkta f) apakšpunktu. Papildus *ACSH* ieteikumiem par ierosinātajām vērtībām ir ņemti vērā arī sociālekonomiskās iespējamības faktori.

- **Atbilstība pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Komisijas stratēģiskais mērķis ir nodrošināt drošu un veselīgu darba vidi darba ņēmējiem ES saskaņā ar tās paziņojumu par ES stratēģisko satvaru par drošību un veselības aizsardzību darbā no 2014. līdz 2020. gadam[17]. Viens no galvenajiem stratēģiskajā satvarā noteiktajiem problēmuzdevumiem ir ar darbu saistītu slimību profilakses uzlabošana, risinot esošo, jauno un potenciālo risku.

Šī iniciatīva ir daļa no Komisijas prioritārās rīcības, ar ko tiks izveidots dziļāks un taisnīgāks vienotais tirgus un jo īpaši tā sociālā dimensija. Tas atbilst Komisijas darbam pie taisnīga un patiesa visas Eiropas mēroga darba tirgus izveides, kurš darba ņēmējiem nodrošina pienācīgu aizsardzību un ilgtspējīgas darbvietas[18]. Šis darbs ietver arodveselības un drošības darbā aizsardzību, sociālo aizsardzību un ar darba līgumiem saistītās tiesības.

Direktīva 89/391/EEK ("pamatdirektīva")[19] par drošību un veselības aizsardzību darbā un Direktīva 98/24/EK[20] par riskiem, kas saistīti ar ķīmisko vielu izmantošanu darbā, ir piemērojamas kā vispārēji tiesību akti, neskarot stingrākus un/vai konkrētākus direktīvā paredzētos noteikumus.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Kā paredz Komisijas priekšsēdētāja Ž. K. Junkera politikas pamatnostādnēs noteiktais Eiropas sociālais AAA novērtējums, politikas pamatprincips ir darba apstākļu uzlabošana un nepieļaušana, ka darba ņēmēji cieš nopietnos negadījumos vai no arodslimībām, kā arī darba ņēmēju veselības sekmēšana visa darba mūža gaitā. Tam ir arī pozitīva ietekme uz produktivitāti un konkurētspēju, turklāt tas ir ļoti svarīgi, lai sekmētu ilgāku darba mūžu saskaņā ar stratēģijas "Eiropa 2020" gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei[21] mērķiem.

Trīs no septiņiem šajā priekšlikumā aplūkotajiem kancerogēniem ir pievienoti apzināto "vielu, kas rada ļoti lielas bažas" (*SVHC*) kandidātu sarakstam, kurš izveidots saskaņā ar 59. panta 1. punktu Regulā (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH* regula), un vēlāk iekļauti *REACH* XIV pielikumā

---

[15] Benz[*a*]pirēnu saturoši policiklisko aromātisko ogļūdeņražu maisījumi, kas ir kancerogēni, kā definēts direktīvā; minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas.

[16] Padomes 2003. gada 22. jūlija Lēmums par Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevējas komitejas izveidošanu (OV C 218, 13.9.2003., 0001.–0004. lpp.).

[17] COM (2014) 332 *final*, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0332&from=LV.

[18] Komisijas priekšsēdētāja Ž. K. Junkera 2015. gada 9. septembra runa Eiropas Parlamentā par stāvokli Savienībā (https://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/state_of_the_union_2015_lv.pdf).

[19] Padomes 1989. gada 12. jūnija Direktīva 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā (OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp).

[20] Padomes 1998. gada 7. aprīļa Direktīva 98/24/EK par darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzību pret risku, kas saistīts ar ķimikāliju izmantošanu darbā (četrpadsmitā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 131, 5.5.1998., 11. lpp.).

[21] COM(2010) 2020 un COM(2014) 130 *final*.

atļaujas saņemšanas nolūkā: etilēndihlorīds (*EDC*); 4,4'-metilēndianilīns (*MDA*) un trihloretilēns (*TCE*).

Benz[*a*]pirēns nesen tika iekļauts identificētu *SVHC* kandidātvielu sarakstā atļaujas saņemšanai. Kā "policiklisko aromātisko ogļūdeņražu" (*PAH*) grupas viela benz[*a*]pirēns arī ir iekļauts *REACH* XVII pielikumā (Ierobežojumi attiecībā uz dažu bīstamu vielu, maisījumu un izstrādājumu izgatavošanu, laišanu tirgū un lietošana) attiecībā uz pildeļļu laišanu tirgū vai to izmantošanu riepu vai riepu daļu ražošanā, pārsniedzot konkrētu koncentrāciju.

Direktīva un *REACH* regula juridiski viena otru papildina. Pamatdirektīva, kas piemērojama direktīvas darbības jomā kā vispārīgs tiesību akts, paredz, ka tā ir piemērojama, neskarot pašreizējos vai turpmākos valstu un ES noteikumus, kas ir vēl labvēlīgāki darba ņēmēju veselības aizsardzībai un drošībai darbā. Savukārt *REACH* regulā noteikts, ka tā ir piemērojama, neskarot darba ņēmēju aizsardzības tiesību aktus, tostarp direktīvu.

Saistībā ar direktīvas un *REACH* regulas papildinošo darbību tiek ierosināts noteikt robežvērtības saskaņā ar direktīvu šādu iemeslu dēļ:

– minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas un benz[*a*]pirēnu saturoši policiklisko aromātisko ogļūdeņražu maisījumi, kas ir kancerogēni, kā definēts Direktīvā 2004/37/EK[22], un ir radušies procesā, neietilpst *REACH* regulas darbības jomā.

– Divi no trim kancerogēniem, kas iekļauti šajā priekšlikumā un kuriem ir arī vajadzīga atļauja saskaņā ar *REACH* regulu, galvenokārt tiek izmantoti kā starpprodukti[23], t. i., tos ražo, patērē vai izmanto ķīmiskajā pārstrādē, lai tos pārveidotu citā vielā. Tādējādi tie ir atbrīvoti no prasības saņemt atļauju. Tomēr starpproduktu iedarbība uz darba ņēmējiem varētu notikt, piemēram, tīrīšanas, apkopes, paraugu ņemšanas laikā u. tml., ja rodas atliekas un/vai ja tiek pārtraukta procesa norise un ir apdraudēta vielas ierobežošana.

– Attiecībā uz etilēndibromīdu risku pārvaldības variantu analīzē (*RMOA*) 2015. gada 16. jūlijā secināts, ka, lai gan varētu ierosināt šo vielu noteikt kā vielu, kas rada ļoti lielas bažas un kura būtu iekļaujama kandidātvielu sarakstā kā prioritāri iekļaujama viela *REACH* regulas XIV pielikumā, Eiropas Komisija uzskata, ka ir lietderīgāk pievērst uzmanību galvenajam lietojumam, kad vielu nelieto kā starpniekvielu, t. i., kā piedevu etilētajam aviācijas benzīnam, starptautiskā līmenī un/vai saskaņā ar citiem ES tiesību aktiem, izņemot *REACH*.

– Robežvērtības ir svarīga direktīvas daļa un daļa no plašākas pieejas ķīmisko risku pārvaldībai saistībā ar arodveselību un drošību darbā.

– Direktīva attiecas uz jebkādu ķīmiskās vielas lietojumu darba vietā visā tās aprites ciklā un uz darba ņēmēju pakļaušanu tādu kancerogēnu vielu iedarbībai, kas izdalās *jebkuras darbības rezultātā* neatkarīgi no tā, vai ar nolūku vai bez tā un vai šī ķīmiskā viela ir vai nav pieejama tirgū.

---

[22] Benz[*a*]pirēnu saturošus kompleksus policiklisko aromātisko ogļūdeņražu (*PAH*) maisījumus vai mazmolekulārus *PAH* maisījumus neražo un neizmanto kā tādus, bet tos konkrēti un universāli veido organisku materiālu sadegšanas un pirolīzes procesos (šajā sakarā sk. Benz[*a*]pirēnu saturošu policiklisko aromātisko ogļūdeņražu (*PAH*) maisījumu arodekspozīcijas robežvērtību zinātniskās komitejas galīgo ieteikuma projektu, Nr. 404).

[23] Vairāk nekā 95 % no kopējā etilēndihlorīda apjoma izmanto kā starpproduktu objektā vinilhlorīda monomēra sintēzei; 4,4'-metilēndianilīnu galvenokārt (99 %) izmanto kā starpproduktu 4,4'-metilēndifenildiizocianāta (*MDI*) ražošanā, ko izmanto poliuretāna putu ražošanā; saskaņā ar *IOM* pētījumu aptuveni 75 % no kopējā saražotā trihloretilēna tika izmantoti kā starpprodukts.

– Kancerogēnu arodekspozīcijas robežvērtības tiek noteiktas, izmantojot stingri regulētu procesu – pamatojoties uz pieejamo informāciju, tostarp zinātniskajiem un tehniskajiem datiem, apspriežoties ar ieinteresētajām personām un, visbeidzot, nonākot pie likumdevēja pieņemšanai.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

LESD 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka Eiropas Parlaments un Padome var "*[LESD 153. panta] 1. punkta a) līdz i) apakšpunktā minētajās jomās ar direktīvām noteikt minimālās prasības, kas pakāpeniski jāievieš, ievērojot nosacījumus un tehniskos noteikumus katrā dalībvalstī. Ar šādām direktīvām vairās uzlikt tādus administratīvus, finansiālus un juridiskus ierobežojumus, kas traucētu veidoties un attīstīties mazajiem un vidējiem uzņēmumiem*". LESD 153. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka Savienība atbalsta un papildina dalībvalstu darbību šādā jomā: "*uzlabojumi, jo īpaši darba vidē, lai aizsargātu darba ņēmēju veselību un drošību*".

Direktīvu 2004/37/EK pieņēma, pamatojoties uz LESD 153. panta 2. punkta b) apakšpunktu, lai uzlabotu darba ņēmēju veselību un drošību. Tādēļ Direktīvas 2004/37/EK 16. pantā ir paredzēts saskaņā ar LESD 153. panta 2. punktā noteikto procedūru pieņemt robežvērtības attiecībā uz visiem tiem kancerogēniem vai mutagēniem, kam tas ir iespējams.

Šā priekšlikuma mērķis ir stiprināt darba ņēmēju veselības aizsardzību saskaņā ar LESD 153. panta 1. punkta a) apakšpunktu, iekļaujot Direktīvas 2004/37/EK I pielikumā minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas, nosakot robežvērtības un papildinot tās ar piebildi par iedarbību caur ādu vēl 5 kancerogēniem, un nosakot piebildes par iedarbību caur ādu (neatkarīgi no robežvērtības) vēl 2 kancerogēniem, tostarp minerāleļļām kā izlietotām motoreļļām. Tas tiek panākts, ieviešot papildu minimālās prasības darba ņēmēju veselības aizsardzībai – direktīvas III pielikumā nosakot robežvērtības un/vai piebildes par iedarbību caur ādu. Tādēļ LESD 153. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir atbilstīgs juridiskais pamats Komisijas priekšlikumam.

Ievērojot LESD 153. panta 2. punktu, it sevišķi darba vides uzlabošana darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzības nolūkos ir sociālās politikas aspekts, kas ietilpst gan ES, gan dalībvalstu kompetences jomā.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Tā kā riski darba ņēmēju veselībai un drošībai visā ES ir lielā mērā līdzīgi, ES noteikti jāatbalsta dalībvalstis šo risku risināšanā.

Šā priekšlikuma sagatavošanas gaitā iegūtie dati parāda, ka starp dalībvalstīm pastāv lielas atšķirības attiecībā uz robežvērtību noteikšanu šajā priekšlikumā ietvertajiem kancerogēniem[24]. Dažas dalībvalstis jau ir noteikušas saistošas robežvērtības, kas ir vienādas ar vai zemākas par *ACSH* ieteikto vērtību[25]. Tas parāda, ka ir iespējama vienpusēja valsts līmeņa rīcība attiecībā uz robežvērtības noteikšanu šīm ķīmiskajām vielām. Tomēr ir arī

[24] Skatīt ietekmes novērtējuma 7. pielikuma 1. tabulu. Skatīt arī 10. pielikumu, kurā par katru ķīmisko vielu grafiku veidā ir norādītas pašreizējās valstu arodekspozīcijas robežvērtības un vēlamais risinājums (2. risinājums), kas attiecībā uz robežvērtībām izvirzīts šajā priekšlikumā.

[25] Skatīt ietekmes novērtējuma 7. pielikuma 2. tabulu ar valsts robežvērtībām dalībvalstīs salīdzinājumā ar līmeni, ko ieteikusi *ACSH*.

daudzi gadījumi, kad dalībvalstīs nav noteiktas robežvērtības vai ir noteiktas robežvērtības, kas nodrošina mazāku darba ņēmēju veselības aizsardzību nekā šajā priekšlikumā ierosinātā vērtība. Turklāt gadījumos, kad valsts robežvērtības ir noteiktas, tās stipri atšķiras, radot atšķirīgus aizsardzības līmeņus[26]. Dažas no šīm robežvērtībām ir ievērojami augstākas nekā ieteiktās.

Šādu nosacījumu gadījumā ar dalībvalstu veiktajiem pasākumiem vien nav iespējams visiem ES darba ņēmējiem visās dalībvalstīs nodrošināt minimālās prasības darba ņēmēju veselības aizsardzībai pret riskiem, kas izriet no šo kancerogēnu iedarbības. Analizējot ietekmi, ko radītu robežvērtības noteikšana katram aplūkotajam kancerogēnam, tika ņemts vērā to darba ņēmēju īpatsvars, kas ir potenciāli pakļauti iedarbībai un kam nav nodrošināta šāda tiesiskā aizsardzība. Šajā saistībā tika veikta subsidiaritātes un proporcionalitātes pārbaude attiecībā uz katru konkrēto ķīmisko vielu, un šī pārbaude parādīja, ka gadījumos, kad bija pieejami attiecīgie dati, ierosināto robežvērtību ieviešana uzlabotu tiesisko aizsardzību aptuveni 69–82 % iedarbībai pakļauto darba ņēmēju[27].

No tā izriet, ka, lai sasniegtu šā priekšlikuma mērķus, ir vajadzīga ES līmeņa rīcība, un tas atbilst Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punktam.

Neesošas vai pārmēru augstas robežvērtības, iespējams, arī motivē uzņēmumus pārvietot savas ražotnes uz dalībvalstīm ar zemākiem standartiem, tādējādi ietekmējot ražošanas izmaksas. Visos gadījumos darba standartu atšķirības ietekmē konkurētspēju, jo dalībniekiem rada atšķirīgas izmaksas. Šādu ietekmi uz vienoto tirgu var mazināt, nosakot skaidrus un konkrētus minimālos standartus darba ņēmēju aizsardzībai dalībvalstīs.

Turklāt šis priekšlikums veicinās lielāku elastību attiecībā uz pārrobežu nodarbinātību, jo darba ņēmēji būs pārliecināti, ka viņiem tiks nodrošinātas viņu veselības aizsardzības minimālās prasības un līmenis visās dalībvalstīs.

Direktīvu var grozīt tikai un vienīgi ES līmenī un pēc divu posmu apspriešanās ar sociālajiem partneriem (darba devēji un darba ņēmēji) saskaņā ar LESD 154. pantu.

- **Proporcionalitāte**

Šis priekšlikums ir solis noteikto mērķu sasniegšanas virzienā, proti, lai uzlabotu darba ņēmēju dzīves un darba apstākļus.

Pēc garām un intensīvām diskusijām ar visām ieinteresētajām personām (darba ņēmēju asociāciju, darba devēju asociāciju un valdības pārstāvjiem), nosakot ierosinātās robežvērtības, ir ņemti vērā sociālekonomiskās iespējamības faktori.

Saskaņā ar LESD 153. panta 4. punktu šajā priekšlikumā paredzētie noteikumi nevienai dalībvalstij neliedz atstāt spēkā vai ieviest stingrākus ar Līgumiem saderīgus aizsargpasākumus, piemēram, nosakot zemākas robežvērtības. Saskaņā ar LESD 153. panta 3. punktu dalībvalstīm ir iespēja darba devējiem un darba ņēmējiem pēc to kopīga lūguma uzticēt to direktīvu īstenošanu, kas pieņemtas atbilstīgi LESD 153. panta 2. punktam, tādējādi ņemot vērā valstī iedibinātos pasākumus šīs jomas reglamentēšanai.

---

[26] Piemēram, etilēndibromīda vērtības svārstās no 0,002 līdz 145 mg/m^3. Etilēnaihlorīda vērtības svārstās no 4 līdz 412 mg/m^3. Trihloretilēna vērtības svārstās no 3,3 līdz 550 mg/m^3.

[27] Skatīt ietekmes novērtējuma 7. pielikuma 4. tabulu.

No tā izriet, ka saskaņā ar proporcionalitātes principu, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 4. punktā, šis priekšlikums paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minēto mērķu sasniegšanai.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

LESD 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka minimālās prasības darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzības jomā var pieņemt "ar direktīvām".

3. *EX-POST* NOVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- Spēkā esošo tiesību aktu *ex-post* novērtējumi/ atbilstības pārbaudes

Nesen ir pabeigts neatkarīgs direktīvas *ex-post* novērtējums (saistībā ar vispārējiem tiesību aktiem par arodveselību un drošību darbā). Izņemot *REACH* regulas un direktīvas mijiedarbību, šajā novērtējumā noteiktie svarīgākie jautājumi nav priekšlikuma darbības jomā, jo priekšlikums attiecas tieši uz direktīvas pielikumu tehniskajiem grozījumiem, nevis plašākiem politikas jautājumiem par tās darbību vai būtiskumu.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Divu posmu apspriešanās ar Eiropas sociālajiem partneriem saskaņā ar LESD 154. pantu

Attiecībā uz šo sociālās politikas jomas tiesību akta priekšlikumu Komisija īstenoja divu posmu apspriešanos ar Eiropas sociālajiem partneriem saskaņā ar LESD 154. pantu.

Apspriešanās pirmais posms par darba ņēmēju aizsardzību pret riskiem, kas saistīti ar kancerogēnu, mutagēnu un reproduktīvajai sistēmai toksisku ķīmisko vielu iedarbību darba vietā tika uzsākts 2004. gada 6. aprīlī.

Saskaņā ar LESD 154. panta 2. punktu sociālajiem partneriem lūdza paust viedokli par ES rīcības iespējamo virzienu šajā jomā. Šis pirmais posms apstiprināja, ka, lai ieviestu labākus standartus visā ES un lai risinātu situācijas, kad darba ņēmēji ir pakļauti iedarbībai, ir jārīkojas ES līmenī. Visi Eiropas sociālie partneri, kas piedalījās apspriešanā[28], uzsvēra, ka, viņuprāt, ir svarīgi aizsargāt darba ņēmējus pret veselības riskiem šajā jomā.

Tomēr, lai gan visi respondenti atzina spēkā esošo tiesību aktu būtiskumu, atšķirās viņu viedokļi par turpmākās rīcības stratēģiju un virzienu, kā arī to, kādi faktori būtu jāņem vērā[29].

Apspriešanās otrais posms par priekšlikuma saturu tika sākts 2007. gada 16. aprīlī saskaņā ar LESD 154. panta 3. punktu.

Apspriešanā tika aplūkoti šādi konkrēti jautājumi:

---

[28] Eiropas Biznesa konfederāciju apvienība (*UNICE*), Eiropas Darba devēju un sabiedrisko pakalpojumu uzņēmumu centrs (*CEEP*), Eiropas Amatniecības, mazo un vidējo uzņēmumu asociācija (*UEAPME*), Eiropas Arodbiedrību konfederācija (*ETUC*), Eiropas Vadošā personāla konfederācija (*CEC*), Eiropas Kopienas mēbeļu apvilcēju un ādmiņu valstu asociāciju konfederācija (*COTANCE*), Eiropas Viesnīcu, restorānu un kafejnīcu Eiropā tirdzniecības asociācija (*HOTREC*), Eiropas arodbiedrību federācija pārtikas, lauksaimniecības un tūrisma nozarēs (*EFFAT*), Union Network International — Eiropas matu un skaistumkopšanas speciālisti (*UNI-Europa Hair&Beauty*).

[29] CISNET EMPL 8676, 15.6.2006.

- reproduktīvajai sistēmai toksisku ķīmisko vielu (1.A un 1.B kategorija) ietveršana Direktīvas 2004/37/EK darbības jomā;
- Direktīvas 2004/37/EK III pielikumā noteikto ķīmisko vielu robežvērtību atjaunināšana;
- citu ķīmisko vielu robežvērtību ietveršana Direktīvas 2004/37/EK III pielikumā;
- kancerogēnu un mutagēnu robežvērtību noteikšanas kritēriju ieviešana;
- uzmanības koncentrēšana uz apmācības un informācijas prasībām.

Komisija saņēma atbildes no septiņām Eiropas sociālo partneru organizācijām[30]. Tās savās atbildēs atkārtoti apstiprināja savu pieeju kancerogēnu un mutagēnu radīto arodrisku novēršanai darba vietā, kā izklāstīts viņu atbildēs apspriešanās pirmajā posmā.

Turpmāk sniegts apkopoto atbilžu kopsavilkums.

- **Nebija nekādu būtisku viedokļu atšķirību** attiecībā uz to, kādas metodikas būtu jāizmanto un kādi kritēriji būtu jānosaka, lai iegūtu robežvērtības. Kritēriju ieviešana robežvērtību noteikšanai kopumā tika atbalstīta. Tomēr kritērijiem būtu jāietver sociālekonomiskās ietekmes novērtējumi un saistībā ar tiem jāņem vērā iespējamības faktori. Sociālie partneri norādīja, ka *ACSH* vajadzētu būt lielā mērā iesaistītai robežvērtību noteikšanā.
- **Kopumā sakrita viedoklis** par to, ka ir efektīvi jāīsteno apmācības un informācijas prasības, ko uzskata par novēršanas politikas svarīgāko aspektu.
- **Saistošās robežvērtības būtu jāpārskata**, ņemot vērā *REACH* regulas īstenošanu un attiecības un mijiedarbību starp robežvērtībām un *DNEL* (izzinātajiem beziedarbības līmeņiem), kas saskaņā ar *REACH* regulu iegūti attiecībā uz bīstamām ķīmiskajām vielām.

Lai gan oficiāli apspriešanās process ar sociālajiem partneriem beidzās 2007. gadā, turpmāk aprakstītā *ACSH* apspriešanās, kurā kopā ar dalībvalstu pārstāvjiem piedalījās arī sociālie partneri, nodrošināja, ka šie partneri tiek pienācīgi informēti par robežvērtību variantiem un var aktīvi piedalīties izraudzīto variantu noteikšanā.

Priekšlikuma sagatavošanas beigu posmā 2016. gada 14. oktobrī Komisija rīkoja tikšanos ar sociālajiem partneriem, kurā iepazīstināja ar direktīvas projekta plānoto darbības jomu un pieeju. Tā pamatā tika izmantota divu posmu apspriešanās un detalizētas diskusijas, kuras bija notikušas saistībā ar *ACSH* darbu un kurās bija aplūkotas konkrētas vielas un robežvērtības, ko paredzēts iekļaut direktīvas pielikumos.

***ACSH* apspriešanās ar trīspusējās darba grupas "Ķīmiskās vielas darba vietā" (ĶVD) starpniecību**

Pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem Komisija 2008. gada aprīļa sanāksmē informēja ĶVD locekļus par nodomu ierosināt direktīvas pārskatīšanu. 2011. gada martā notika padziļinātas diskusijas par rezultātiem, kas iegūti Komisijas pasūtītajā pētījumā (turpmāk

[30] Četras darba devēju organizācijas (*Business Europe, Eurocommerce*, Eiropas Amatniecības, mazo un vidējo uzņēmumu asociācija (*UEAPME*) un ES cementa rūpniecība), divas no darba ņēmēju organizācijām (Eiropas Arodbiedrību konfederācija (*ETUC*) un Eiropas Būvniecības un kokapstrādes darbinieku federācija (*EFBWW*)) un vienu no neatkarīgas organizācijas (Lielbritānijas Darba higiēnas savienība (*BOHS*)).

"*IOM* pētījums[31]"), balstoties uz ziņojumu projektiem par atsevišķām ķīmiskajām vielām. Par šādām vielām tika diskutēts dažādās ĶVD sanāksmēs 2011.[32], 2012.[33] un 2013. gadā[34], kā rezultātā *ACSH* plenārsēdē 2012.[35] un 2013. gadā[36,37]tika pieņemts viens atzinums un divi papildatzinumi. Šajās diskusijās tika ņemta vērā pieejamā informācija, tostarp zinātniskie dati (t. i., *SCOEL* ieteikumi, kā arī zinātniska informācija, kas iegūta citviet un ir pietiekami pārliecinoša un publiski pieejama).

Apspriešanās procesa rezultātos pausts atbalsts šādai rīcībai[38]:

- ierobežotu skaitu procesā radušos vielu iekļaut direktīvas darbības jomā jeb, precīzāk tās I pielikumā;
- pārskatīt pašreizējās III pielikumā noteiktās robežvērtības, ņemot vērā jaunākos zinātniskos datus, un iekļaut tajā robežvērtības ierobežotam skaitam citu vielu, ja to pamato pieejamā informācija, tostarp zinātniskie un tehniskie dati.

Šajā priekšlikumā ir ietvertas *ACSH* apstiprinātās robežvērtības.

Sanāksmes ar rūpniecības un darba ņēmēju pārstāvjiem

No 2013. līdz 2015. gadam notika vairākas Komisijas dienestu un rūpniecības un attiecīgo darba ņēmēju pārstāvju sanāksmes, kurās tika aplūkotas konkrētas ķīmiskas vielas, uz ko attiecas šī iniciatīva[39]. Rūpniecības nozares pieprasīto sanāksmju galvenais mērķis bija iegūt informāciju par tiesību aktu grozījumu ieviešanas procesu vispār un par Komisijas nodomu attiecībā uz konkrētu ķīmisko vielu ierosināto vērtību.

---

[31] *IOM* pētniecības projekts P937/99 "ES direktīvas par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā, iespējamo grozījumu veselības, sociālekonomiskie un vides aspekti", 2011. gada maijs.

[32] ĶVD 2011. gada 23. marta sanāksme; ĶVD 2011. gada 15. jūnija sanāksme; ĶVD 2011. gada 26. oktobra sanāksme.

[33] ĶVD 2012. gada 21. marta sanāksme; ĶVD 2012. gada 6. jūnija sanāksme; ĶVD 2012. gada 21. novembra sanāksme.

[34] ĶVD 2013. gada 6. marta sanāksme; ĶVD 2013. gada 19. jūnija sanāksme; ĶVD 2013. gada 2. oktobra sanāksme.

[35] Atzinums par pieeju un saturu Komisijas plānotajā priekšlikumā par Direktīvas 2004/37/EK par kancerogēniem un mutagēniem darbā grozījumiem, pieņemts 2012. gada 5. decembrī (dokuments Nr. 2011/12).

[36] Papildatzinums par pieeju un saturu Komisijas plānotajā priekšlikumā par Direktīvas 2004/37/EK par kancerogēniem un mutagēniem darbā grozījumiem, pieņemts 2013.05.30. (dokuments Nr. 727/13).

[37] Papildatzinums Nr. 2 par pieeju un saturu Komisijas plānotajā priekšlikumā par Direktīvas 2004/37/EK par kancerogēniem un mutagēniem darbā grozījumiem, pieņemts 2013.11.28. (dokuments Nr. 2016/13).

[38] Trīs pieņemtie *ACSH* atzinumi vajadzības gadījumā ietver konkrētus interešu grupu (sociālo partneru un dalībvalstu) komentārus, kas plaši atspoguļo katras grupas atbalstītos svarīgākos jautājumus darba grupas "Ķīmiskās vielas darbavietā" (ĶDV) diskusijās. Daudzos gadījumos, kad visām trim interešu grupām bija vienots viedoklis, konkrētu komentāru nav. Tādējādi *ACSH* galīgie atzinumi būtu jāuzskata par pārstāvēto ieinteresēto personu grupu viedokļu atspoguļojumu.

[39] Skatīt ietekmes novērtējuma 9.2.6. sadaļu. Komisija arī piedalījās sanāksmēs ar Eiropas stikla un keramikas rūpniecības nozari, ko ik gadu organizē Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Pārskatot direktīvā paredzētās robežvērtības vai nosakot jaunas robežvērtības, tiek ievērota konkrēta procedūra. Tā paredz pieprasīt zinātniskos ieteikumus (piem., no *SCOEL* un Nacionālās zinātniskās komitejas) un apspriesties ar *ACSH*. Komisija var arī atsaukties uz zinātnisko informāciju, kas iegūta citviet, ja vien dati ir pienācīgi pamatoti un publiski pieejami (piemēram, *IARC* monogrāfijas vai zinātnisko komiteju slēdzieni, kuros noteiktas nacionālās robežvērtības).

SCOEL[40] izvērtē ķīmisko vielu ietekmi uz darba ņēmēju veselību darba vietā. *SCOEL* darbs tieši atbalsta ES reglamentējošo darbību attiecībā uz arodveselību un drošību darbā. Tā komiteja apkopo ļoti kvalitatīvas, salīdzināmas analītiskās zināšanas un nodrošina, ka Komisijas priekšlikumi, lēmumi un politika darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības jomā balstās uz pamatotiem zinātniskiem pierādījumiem. *SCOEL* palīdz Komisijai jo īpaši novērtēt jaunākos pieejamos zinātniskos datus un ierosināt arodekspozīcijas robežvērtības, kuras darba ņēmēju aizsardzībai pret ķīmiskajiem riskiem jānosaka ES līmenī saskaņā ar Padomes Direktīvu 98/24/EK un šo direktīvu.

Šīs iniciatīvas vajadzībām Komisijas dienesti ir izmantojuši *SCOEL* ieteikumus par attiecīgajām ķīmiskajām vielām, ja tādi ir pieejami (tie ir publicēti internetā[41]), kā arī zinātnisko informāciju, kas iegūta citviet un ir pietiekami pārliecinoša un publiski pieejama. Šajā ziņā attiecībā uz etilēndibromīdu un epihlorhidrīnu *ACSH* diskusijas notika, jo īpaši pamatojoties uz attiecīgiem *SCOEL* ieteikumiem un secinājumiem no zinātniskajām komitejām, kas nosaka nacionālās robežvērtības.

Pēc divu posmu apspriešanās ar Eiropas sociālajiem partneriem Komisijas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts 2008. gada 25. jūlijā publicēja atklātu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus. Mērķis bija novērtēt, kāda varētu būt sociālā un ekonomiskā ietekme, kā arī ietekme uz vidi, ko radītu vairāki politikas risinājumi, kas attiecas uz darba ņēmēju veselības aizsardzību pret riskiem, kurus rada iespējama kancerogēnu ķīmisko vielu iedarbība darba vietā. Saņemtais *IOM* pētījums ietvēra pilnīgus ziņojumus par 25 kancerogēnām ķīmiskajām vielām, tostarp par septiņām vielām, kuras minētas šajā priekšlikumā. Šā pētījuma rezultāts (kopsavilkuma ziņojums un ziņojumi par atsevišķām ķīmiskām vielām) ir galvenais pamats šā priekšlikuma ietekmes novērtēšanai[42].

[40] Komisijas 2014. gada 3. marta Lēmums 2014/113/ES, ar ko izveido Zinātnisko komiteju jautājumos par ķīmisku vielu iedarbības robežlielumiem darbavietā un atceļ Lēmumu 95/320/EK (OV L 62, 4.3.2014., 18. lpp.).

[41] https://circabc.europa.eu.

[42] Turpmāk norādītas saites tikai tām ķīmiskajām vielām, uz ko attiecas direktīvas otrais grozījums:
- Analītisks kopsavilkuma ziņojums
- Kopsavilkuma ziņojums
- Trihloretilēns
- 4,4'-metilēndianilīns
- Epihlorohidrīns
- Etilēndibromīds
- Etilēndihlorīds
- Policiklisko aromātisko ogļūdeņražu maisījumi
- Minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas

- **Ietekmes novērtējums**

Šo priekšlikumu pamato ietekmes novērtējums. Ietekmes novērtējuma ziņojumu pārskatīja Regulējuma kontroles padome, un 2016. gada 28. oktobrī tika sniegts pozitīvs atzinums ar atrunu[43].

Attiecībā uz katru no 7 kancerogēniem tika aplūkoti šādi dažādu robežvērtību varianti un/vai piebildes par iedarbību caur ādu:

- pamatscenārijs, kas neparedz nekādu ES rīcību nevienai no šajā iniciatīvā ietvertajām ķīmiskajām vielām (1. variants);
- *ACSH* apstiprināto robežvērtību pieņemšana (2. variants). Kā jau norādīts, attiecībā uz katru no 7 ķīmiskajām vielām minētajā komitejā (*ACSH*) ir apsvērti zinātniskie un tehniskie dati, kā rezultātā tika pieņemti *ACSH* atzinumi par ierosināmajām robežvērtībām un/vai piebildēm par iedarbību caur ādu;
- attiecīgos gadījumos atkarībā no ķīmisko vielu specifikas kā attiecīgi 3. un/vai 4. variants dažām ķīmiskajām vielām tika apsvērti papildu varianti par tādas robežvērtības ierosināšanu, kas, salīdzinot ar *ACSH* vērtību, ir vai nu zemāka (teorētiski nodrošina lielāku aizsardzību darba ņēmēju veselībai), vai augstāka (teorētiski nodrošina mazāku aizsardzību darba ņēmēju veselībai); šīs papildu vērtības aizguva no *IOM* pētījuma, kur tās bija noteiktas pēc izvēles:

  i) saskaņā ar *SCOEL* ieteikumu, ja tāds bija pieejams,
  ii) kā vērtības, kas atspoguļo pieejamos datus (piemēram, ņemot vērā dalībvalstī noteiktās robežvērtības), vai
  iii) pamatojoties uz līgumslēdzēja ieteikumiem (piemēram, ņemot vērā robežvērtības, kas noteiktas ārpus ES). Ja pieejamie dati nepamatoja par *ACSH* vērtību zemākas vai augstākas robežvērtības noteikšanu, šos variantus vairs neņēma vērā.

Ir apsvērti arī citi politikas varianti, piemēram, ķīmisko vielu lietošanas aizlieguma ieviešana, pašregulācija, uz tirgu balstīti instrumenti, nozarei specifiskas informācijas sniegšana, zinātniskas informācijas sniegšana, negrozot direktīvu, reglamentēšana saskaņā ar *REACH* regulu, norādījumi un cita veida atbalsts direktīvas īstenošanai. Runājot par *REACH* regulas un direktīvas mijiedarbību, ES Vispārējā tiesa kādā pašlaik pārsūdzības procesā esošā lietā[44] nesen paskaidroja *REACH* regulas 58. panta 2. punktā paredzētā pirmā nosacījumu kopuma nozīmi saistībā ar atļaujas saņemšanas prasības izņēmumu piemērošanu lietojumiem vai lietojumu kategorijām, proti, *no konkrētiem ES tiesību aktiem, kas uzliek obligātu standartu prasības cilvēku veselības un dabas aizsardzības ziņā, vielas lietošanas gadījumā*, un tas attiecas uz vairākām ES direktīvām, arī uz Direktīvu 2004/37/EK. ES Vispārējā tiesa nosprieda, ka, ciktāl Direktīvā 2004/37/EK ir atsauce tikai uz benzolu, vinilhlorīda monomēru un cietkoksnes putekļiem, attiecībā uz kuriem tajā ir noteiktas arodekspozīcijas robežvērtības, tā nevar tikt uzskatīta ne par "konkrētu", ne par tādu, ar ko uzliek "minimālās prasības" *REACH* regulas 58. panta 2. punkta nozīmē.

[43] Regulējuma kontroles padomes atzinums ir pieejams: http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/cia_2016_en.htm.

[44] ES Vispārējā tiesa 2015. gada 25. septembrī izdeva spriedumu lietā T-360/13, *Verein zur Wahrung von Einsatz und Nutzung von Chromtrioxid und anderen Chrom-VI-verbindungen in der Oberflächentechnik eV (VECCO) v European Commission*. Lieta pašlaik ir pārsūdzēta, lieta C-651/15 P.

Turklāt attiecīgie Komisijas dienesti sadarbojas ar ieinteresētajām personām viņu attiecīgajās politikas un tehniskajās jomās saistībā ar saikni starp *REACH* regulu un arodveselības un drošības darbā ķīmisko vielu direktīvām, un izstrādās norādījumus par šiem jautājumiem. Komisijas dienesti, dalībvalstis un sociālie partneri ir vienisprātis, ka direktīvas attiecībā uz arodveselību un drošību darbā ir piemērots ES tiesiskais regulējums, lai noteiktu minimālās prasības arodekspozīcijas robežvērtību veidā darba ņēmēju aizsardzībai.

Tika veikta katras ķīmiskās vielas dažādo politikas variantu ekonomiskās un sociālas ietekmes, kā arī ietekmes uz vidi analīze[45]. To veica, balstoties uz *IOM* pētījuma novērtējumu par direktīvas ierosināto grozījumu veselības, sociālekonomiskajiem un vides aspektiem. Politikas variantus salīdzināja un vēlamo variantu izraudzījās, pamatojoties uz šādiem kritērijiem: zinātniskā informācija (jo īpaši *SCOEL* ieteikumi), efektivitāte, lietderība un saskaņotība. Izmaksas un ieguvumus aprēķināja 60 gadu laikposmam atbilstīgi gaidāmajam vēža slimību radītajam slogam, kas tiek prognozēts šādam laikposmam, lai pienācīgi ņemtu vērā vēža latentuma periodu.

Attiecībā uz dažiem kancerogēniem (piemēram, trihloretilēnam, minerāleļļām kā izlietotām motoreļļām) nepārprotami atklājās vēlamā vērtība. Citiem kancerogēniem (piemēram, epihlorhidrīnam un etilēndibromīdam) pastāvēja tuva atbilstība starp pamatscenārija (nekāda rīcība) un ES robežvērtības noteikšanas paredzamajām izmaksām/ieguvumiem[46].

ACSH apstiprinātās vērtības kā politikas variants šajā priekšlikumā tika saglabātas visām 13 ķīmiskajām vielām.

Runājot par ietekmi uz darba ņēmējiem, šim priekšlikumam būtu jānodrošina ieguvumi veidā, kas pasargātu darba ņēmējus no vēža kā arodslimības, no kuras var izvairīties, un tādējādi tiktu aiztaupītas nevajadzīgas ciešanas un slimošana. Turklāt sagaidāmi svarīgi ieguvumi veselībai attiecībā uz trihloretilēnu un minerāleļļām kā izlietotām motoreļļām. Attiecībā uz šīm divām ķīmiskajām vielām saglabātais variants līdz 2069. gadam nodrošinātu:

- minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas: 880 izglābtu dzīvību, par 90 000 mazāk vēža slimību gadījumu, un naudas izteiksmē mērāmais ieguvums veselības jomā būtu EUR 0,3–1,6 miljardi, kas saistīts ar izvairīšanos no veselības aprūpes izmaksām;
- trihloretilēns: 390 izglābtu dzīvību un naudas izteiksmē mērāmus ieguvumus veselības jomā EUR 118–430 miljonu apmērā, kas saistīts ar izvairīšanos no veselības aprūpes izmaksām.

Tādējādi izvēlētā varianta ieviešana samazinātu vēža gadījumu skaitu un atvieglotu ekonomisko slogu, ko rada bīstamo vielu iedarbība uz darba ņēmējiem.

Runājot par ietekmi uz darba devējiem, jāatzīst, ka no ekonomikas viedokļa ir svarīgi nošķirt izmaksas, kas rada vai nerada stimulu ieviest veselības un drošības uzlabojumus. Ar ES mēroga robežvērtību ieviešanu saistītās priekšrocības uzņēmumiem ir tādas, ka priekšlikums palīdzēs uzņēmumiem segt izmaksas, kas pretējā gadījumā negatīvi ietekmētu viņu uzņēmējdarbības perspektīvas ilgtermiņā, ja nebūtu nodrošināta atbilstība.

[45] Skatīt ietekmes novērtējuma 5. sadaļu, kur detalizēti analizēta dažādo politikas variantu ietekme un tas, kā tie salīdzināmi.

[46] Skatīt ietekmes novērtējuma 5.9. sadaļu, kurā apkopoti saglabātie varianti, pamatojoties uz vairākiem kritērijiem: ieinteresēto personu piekrišana; problēmas apjoms; juridiskā skaidrība; veselības ieguvumi un izmaksas uzņēmumiem.

Attiecībā uz lielāko daļu kancerogēnu paredzamā ietekme būtu minimāla, jo īpašos gadījumos nepieciešams veikt tikai nelielas korekcijas, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību. Saglabātais variants neparedz nekādus papildu informācijas pienākumus un nepalielina administratīvo slogu uzņēmumiem.

Runājot par ietekmi uz dalībvalstīm/valstu iestādēm, jāatzīst, ka, ņemot vērā būtiskās ekonomiskās izmaksas, ar ko nākas saskarties darba ņēmējiem bīstamu vielu iedarbības dēļ, šis priekšlikums arī palīdzēs mazināt dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmu finansiālos zaudējumus. Skatoties no ekonomikas perspektīvas, ES mēroga robežvērtību tvērums un atbilstība ir vienīgais svarīgākais faktors, kas nosaka, kurš sedz ar darbu saistīto veselības problēmu izmaksas.

Administratīvās un piemērošanas izmaksas atšķirsies atkarībā no katras ķīmiskās vielas pašreizējā statusa katrā dalībvalstī, bet tām nevajadzētu būt nozīmīgām. Turklāt robežvērtību noteikšana ES līmenī izslēdz nepieciešamību valstu iestādēm neatkarīgi novērtēt katru kancerogēnu, tādējādi tiek novērsta nelietderīga identisku uzdevumu atkārtošana.

Balstoties uz pieredzi, kas uzkrāta saistībā ar Vecāko darba inspektoru komitejas (*SLIC*) darbu, un ņemot vērā to, kā dažādās dalībvalstīs tiek organizēti piemērošanas pasākumi, maz ticams, ka jaunu robežvērtību ieviešanai direktīvā būs kāda ietekme uz inspekcijas apmeklējumu vispārējām izmaksām. Tos, galvenokārt, plāno neatkarīgi no priekšlikuma, lielākoties pamatojoties uz konkrētajā gadā saņemtajām sūdzībām, kā arī saskaņā ar konkrētās iestādes noteiktajām inspekciju stratēģijām. Turklāt jāpiebilst, ka robežvērtība, nodrošinot skaidrību par pieļaujamo iedarbības līmeni, atvieglo inspektoru darbu, jo tā ir lietderīgs instruments atbilstības pārbaužu veikšanai.

Papildu administratīvās izmaksas varētu rasties saistībā ar nepieciešamību sniegt iestāžu darbiniekiem informāciju un apmācību saistībā ar pārskatīšanu, kā arī pārskatīt atbilstības kontroles sarakstus. Tomēr šīs izmaksas ir nebūtiskas salīdzinājumā ar kopējām darbības izmaksām, ar ko saskaras valstu piemērošanas iestādes.

Variantu salīdzinājums un izmaksu un ieguvumu analīze ļauj secināt, ka priekšlikums sasniedz noteiktos mērķus ar kopumā saprātīgām izmaksām un ka priekšlikums ir piemērots.

Priekšlikumam nav būtiskas ietekmes uz vidi.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Ietekme uz MVU

Šis priekšlikums neparedz mazāk stingrus režīmus mikrouzņēmumiem vai MVU. Tas ir tādēļ, ka saskaņā ar direktīvu MVU nav atbrīvoti no pienākuma novērst vai līdz minimumam samazināt riskus, kas izriet no kancerogēnu vai mutagēnu arodekspozīcijas.

Daudziem šajā iniciatīvā ietvertajiem kancerogēniem valsts līmenī jau ir noteiktas robežvērtības, pat ja to līmenis starp dalībvalstīm atšķiras. Šajā priekšlikumā paredzēto robežvērtību noteikšanai nevajadzētu ietekmēt MVU, kas reģistrēti/atrodas dalībvalstīs, kuru valsts līmenī noteiktās robežvērtības ir vai nu vienādas ar ierosinātajām vērtībām, vai zemākas par tām. Tomēr valsts līmenī noteikto robežvērtību atšķirību dēļ dažos gadījumos (atkarībā no nozares prakses) tiks radīta ekonomiska ietekme tajās dalībvalstīs (un uz tur reģistrētajiem ekonomikas dalībniekiem), kurās pašlaik attiecībā uz priekšlikumā ietvertajiem kancerogēniem ir noteiktas augstākas arodekspozīcijas robežvērtības.

Attiecībā uz lielāko daļu kancerogēnu ietekme uz uzņēmumu (tostarp MVU) pamatdarbības izmaksām būs minimāla, jo būs vajadzīgi vien nelieli pielāgojumi, lai nodrošinātu pilnīgu atbilstību. Šis priekšlikums arī neparedzēs nekādus papildu informācijas pienākumus un neradīs lielākus administratīvos slogus uzņēmumiem, kā arī maz ticams, ka tas radīs kādas būtiskas vides izmaksas.

Vislielākās izmaksas, kas paredzētas *IOM* pētījumā par attiecīgajiem kancerogēniem, ir saistītas ar ieguldījumiem trihloretilēna lietošanai slēgtās sistēmās. Visneaizsargātākie ir MVU saistībā ar kapitāla izmaksām, kas nepieciešamas, lai pārietu uz slēgtu sistēmu, un tie var izvēlēties uzņēmumu slēgt vai izmantot alternatīvu vielu vai procesu (ja tehniski iespējams). Tomēr saskaņā ar pašreizējiem ES tiesību aktiem (Direktīvas 2004/37/EK 5. panta 2. punkts, *REACH* regula un šķīdinātāju emisiju direktīva) un brīvprātīgo hartu, ko izsludināja Eiropas Hlorēto šķīdinātāju asociācija (*ECSA*), dažās nozarēs ieguldījums slēgtās sistēmās ir paredzams jau saskaņā ar pamatscenāriju.

Ietekme uz ES konkurētspēju vai starptautisko tirdzniecību

Riska novēršana un drošāku un veselīgāku apstākļu veicināšana darba vietā ir svarīgs aspekts, lai ne vien uzlabotu darba vietu kvalitāti un darba apstākļus, bet arī veicinātu konkurētspēju. Darba ņēmēju veselības saglabāšanai ir tieša un izmērāma pozitīva ietekme uz produktivitāti, turklāt tā veicina sociālā nodrošinājuma sistēmu ilgtspēju. Šā priekšlikuma noteikumu īstenošana pozitīvi ietekmētu konkurenci vienotajā tirgū. Konkurences atšķirības starp uzņēmumiem, kas atrodas dalībvalstīs, kur valsts līmenī noteiktas atšķirīgas robežvērtības, var samazināt, nosakot skaidras un konkrētas minimālās prasības darba ņēmēju aizsardzībai ES mēroga robežvērtību veidā attiecībā uz šīm ķīmiskajām vielām.

Tam nevajadzētu būtiski ietekmēt ES uzņēmumu ārējo konkurētspēju, lai gan trešās valstis ir noteikušas virkni arodekspozīcijas robežvērtību[47], saglabātās robežvērtības nav pretrunā starptautiskajai praksei.

- **Pamattiesības**

Priekšlikuma mērķi atbilst pamattiesībām, kā izklāstīts ES Pamattiesību hartā, jo īpaši tās 2. pantā (tiesības uz dzīvību) un 31. pantā (tiesības uz godīgiem, taisnīgiem, veselībai nekaitīgiem, drošiem un cilvēka cieņai atbilstīgiem darba apstākļiem).

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikumam nav vajadzīgs papildu budžets un personāla resursi ES budžetam vai ES izveidotajām struktūrām.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, novērtēšanas un ziņojumu sniegšanas nosacījumi**

Ir paredzēta arodslimību un arodekspozīcijas izraisītas saslimšanas ar vēzi gadījumu skaita uzraudzība, izmantojot pieejamos datu avotus[48], kā arī to izmaksu uzraudzība, kas

[47] Skatīt ietekmes novērtējuma 7. pielikuma 3. tabulu.

[48] Tie ietver *Eurostat* apkopotos datus par arodslimībām, ja pašreiz notiekošās priekšizpētes rezultāti būs pozitīvi, kā arī par citām ar darbu saistītām veselības problēmām un slimībām saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1338/2008; datus, ko dalībvalstis sniegušas valstu ziņojumos par ES arodveselības un drošības darbā *acquis* īstenošanu, kuri iesniegti saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 17. panta a) punktu; un datus, ko darba devēji

ekonomikas dalībniekiem (piemēram, produktivitātes zudums) un sociālā nodrošinājuma sistēmām radušās šādu saslimšanas gadījumu dēļ.

Tiks veikts direktīvas transponēšanas atbilstības novērtējums. Ņemot vērā iepriekš minētos sarežģījumus ar datiem, ir ierosināts izmantot nākamo *ex-post* novērtējuma procesu (2012–2017), lai noteiktu atsauces vērtības (mērķa kritērijus), kas ļaus novērtēt direktīvas pārskatīšanas efektivitāti. Novērtējums par ierosināto grozījumu praktisko īstenošanu varētu aptvert nākamo periodu (2017–2022). Tas parāda, ka, ņemot vērā vēža slimību attīstības ilgstošo latentuma periodu (10–50 gadi), pārskatīšanas faktisko ietekmi varēs novērtēt tikai pēc 15–20 gadiem.

- **Paskaidrojoši dokumenti (direktīvām)**

Dalībvalstīm jānosūta Komisijai to valsts noteikumu teksts, ar kuriem tiek transponēta šī direktīva, un šo noteikumu un direktīvas atbilstības tabula. Ir vajadzīga skaidra informācija par jauno noteikumu transponēšanu, lai nodrošinātu atbilstību priekšlikumā noteiktajām minimālajām prasībām. Ar paskaidrojošu dokumentu sniegšanu saistītais prognozētais papildu administratīvais slogs nav nesamērīgs (tas ir vienreizējs pienākums, un tā īstenošanā nebūtu jāiesaistās daudzām organizācijām). Dalībvalstis varēs efektīvāk sagatavot paskaidrojošos dokumentus.

Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir ierosināts dalībvalstīm apņemties informēt Komisiju par saviem transponēšanas pasākumiem, iesniedzot vienu vai vairākus dokumentus, kuros izskaidrota saikne starp direktīvas komponentiem un valsts transponēšanas instrumentu attiecīgajām daļām.

- **Konkrētu priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums**

1. panta 1. punkts

1. panta 1. punktā ir noteikts, ka direktīva tiek grozīta, tās I pielikumā iekļaujot jaunu punktu "Darbs, kas saistīts ar tādu eļļu iedarbību, kas iepriekš lietotas iekšdedzes dzinēja kustīgo daļu eļļošanai un dzesēšanai".

Jaunais ieraksts balstās uz "minerāleļļu kā izlietotu motoreļļu" definīciju, kas sniegta Zinātniskās komitejas jautājumos par ķīmisku vielu iedarbības robežlielumiem darbavietā (*SCOEL*) 2016. gada 9. jūnija atzinumā Nr. 405 par minerāleļļām kā izlietotām motoreļļām. Minerāleļļas kā izlietotas motoreļļas sastāv no ogļūdeņražu maisījumiem (tostarp parafīniem, naftēniem un sarežģītiem/alkilētiem poliaromātiskiem ogļūdeņražiem un smērvielu piedevām).

2. līdz 4. pants

Direktīvas 2.–4. pantā ietverti ierastie noteikumi par transponēšanu dalībvalstu tiesību aktos. Jo īpaši 3. pantā minēts direktīvas spēkā stāšanās datums.

Pielikums

---

paziņojuši kompetentajām valstu iestādēm par vēža slimību gadījumiem, kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi noteikti kā gadījumi, ko izraisījusi kancerogēnu vai mutagēnu iedarbība darba vietā, kā noteikts Direktīvas 2004/37/EK 14. panta 8. punktā, un kuri ir pieejami Komisijai saskaņā ar Direktīvas 2004/37/EK 18. pantu.

Pielikumā izmantotais termins "robežvērtība" ir definēts direktīvas 2. panta c) apakšpunktā. Robežvērtības attiecas uz vielas iedarbību, to ieelpojot, un apraksta konkrētas ķīmiskās vielas tādu maksimālo koncentrāciju gaisā, un vidēji noteiktā laikposmā darba ņēmējus nedrīkst pakļaut augstāka līmeņa iedarbībai.

Ieraksts par "benz[*a*]pirēnu saturošiem policiklisko aromātisko ogļūdeņražu maisījumiem, kas ir kancerogēni direktīvas nozīmē" pamatojas uz *SCOEL* galīgo ieteikuma projektu Nr. 404, kas attiecas uz benz[*a*]pirēnu saturošiem policiklisko aromātisko ogļūdeņražu maisījumiem kā indikatīvu savienojumu, ņemot vērā benz[*a*]pirēna spēcīgo iedarbību. Pastāv vairāk nekā 100 identificētu atsevišķu policiklisko aromātisko ogļūdeņražu, un benz[*a*]pirēns ir viens no tiem, bet tikai neliela daļa no visiem policikliskajiem aromātiskajiem ogļūdeņražiem (*PAH*) ir pētīta no toksiskuma viedokļa[49]. Benz[*a*]pirēns un septiņi citi policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži, uz kuriem attiecas *REACH* regulas ierobežojumi[50], ir klasificēti kā 1.B kategorijas kancerogēni Regulā (EK) Nr. 1272/2008 (*CLP* regula) un tādēļ ietilpst Direktīvas 2004/37/EK darbības jomā. Saskaņā ar *CLP* regulas noteikumiem par maisījumu klasificēšanu policiklisko aromātisko ogļūdeņražu maisījumi atbilst kritērijiem, lai tos klasificētu par 1.A vai 1.B kategorijas kancerogēniem, un tādēļ ir kancerogēni, kā definēts Direktīvā 2004/37/EK, ja vismaz viena to sastāvdaļa atbilst kritērijiem, lai to klasificētu par 1.A vai 1.B kategorijas kancerogēnu un ir tādā koncentrācijā, kas atbilst vai pārsniedz atbilstīgo vispārīgo vai specifisko robežkoncentrāciju, kā noteikts *CLP* regulā. Tādēļ attiecībā uz šiem maisījumiem nav nepieciešams iekļaut īpašu ierakstu direktīvas I pielikumā.

Attiecībā uz saikni starp ierosināto ierakstu "*Benz[a]pirēnu saturoši policikliskie aromātiskie ogļūdeņražu maisījumi, kas ir kancerogēni direktīvas nozīmē*" direktīvas III pielikuma B daļā un pašreizējo 2. ierakstu direktīvas I pielikumā "*Darbs, kas saistīts ar akmeņogļu kvēpos, darvā un piķī esošo policiklisko aromātisko ogļūdeņražu iedarbību*" vispirms jānorāda, ka pretēji pēdējam ierakstam par atsevišķiem policikliskajiem aromātiskajiem ogļūdeņražiem, kas sastopami dažos akmeņogļu blakusproduktos[51], ierosinātais III pielikuma ieraksts attiecas uz visiem policiklisko aromātisko ogļūdeņražu maisījumiem, kas satur benz[*a*]pirēnu. No tā izriet, ka ierosinātais ieraksts direktīvas III pielikuma B daļā attiecas uz benz[*a*]pirēnu saturošiem policiklisko aromātisko ogļūdeņražu (*PAH*) maisījumiem, kas sastopami akmeņogļu kvēpos, darvā un piķī un kas ir kancerogēni direktīvas nozīmē, un piebilde par iedarbību caur ādu, kas saistīta ar ierosināto ierakstu, attiecas arī uz benz[*a*]pirēnu saturošiem *PAH* maisījumiem, kas sastopami akmeņogļu kvēpos, darvā un piķī un kas ir kancerogēni direktīvas nozīmē.

"Piebildi par iedarbību caur ādu" pievieno ikvienai ķīmiskai vielai gadījumos, kad *SCOEL* ir novērtējusi, ka dermālā absorbcija varētu būtiski palielināt kopējo šīs vielas koncentrāciju organismā un attiecīgi vairot bažas par iespējamo ietekmi uz veselību. Piebilde par iedarbību caur ādu norāda uz būtiskas absorbcijas iespējamību caur ādu. Darba devējiem ir pienākums ņemt vērā šādas piebildes, veicot riska novērtējumu un īstenojot preventīvos un aizsardzības pasākumus attiecībā uz konkrētu kancerogēnu vai mutagēnu saskaņā ar direktīvu.

---

[49] Skatīt galīgā ieteikuma projektu *SCOEL/REC/404*.

[50] *REACH* regulas XVII pielikuma 50. ierakstā līdzās benz[*a*]pirēnam ir iekļauti šādi *PAH*: benz[e]pirēns (*CAS* Nr. 192-97-2), benz[*a*]antracēns (*CAS* Nr. 56-55-3), hrizēns (*CAS* Nr. 218-01-9), benz[*b*]fluorantēns (*CAS* Nr. 205-99-2), benz[*j*]fluorantēns (*CAS* Nr. 205-82-3), benz[*k*]fluorantēns (*CAS* Nr. 207-08-9) un dibenz[*a*,*h*]antracēns (*CAS* Nr. 53-70-3).

[51] Skatīt COM (95) 425 *final*.

2017/0004 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko groza Direktīvu 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 153. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvu 2004/37/EK par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar kancerogēnu vai mutagēnu iedarbību darbā (Sestā atsevišķā direktīva Padomes Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē), un jo īpaši tās 17. panta 1. punktu[52],

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu[53],

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu[54],

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Direktīvas 2004/37/EK mērķis ir aizsargāt darba ņēmējus pret veselības un drošības riskiem, ko rada kancerogēnu vai mutagēnu iedarbība darba vietā, un šajā nolūkā tajā ir paredzētas minimālās prasības, tostarp robežvērtības, pamatojoties uz pieejamajiem zinātniskajiem un tehniskajiem datiem.

(2) Lai nodrošinātu labāko iespējamo aizsardzību, ir jāaplūko citi dažu kancerogēnu un mutagēnu absorbcijas ceļi, tostarp iespēja, ka tie var uzsūkties caur ādu.

(3) Zinātniskā komiteja jautājumos par ķīmisku vielu iedarbības robežlielumiem darbavietā (turpmāk "Komiteja")[55] palīdz Komisijai jo īpaši novērtēt jaunākos pieejamos zinātniskos datus un ierosināt arodekspozīcijas robežvērtības, ko darba ņēmēju aizsardzībai pret ķīmiskajiem riskiem jānosaka Savienības līmenī saskaņā ar

[52] OV L 158, 30.4.2004., 50. lpp.

[53] OV C , , lpp.

[54] OV C , , lpp.

[55] Komisijas 2014. gada 3. marta Lēmums 2014/113/ES, ar ko izveido Zinātnisko komiteju jautājumos par ķīmisku vielu iedarbības robežlielumiem darbavietā un atceļ Lēmumu 95/320/EK (OV L 62, 4.3.2014., 18. lpp.).

Padomes Direktīvu 98/24/EK[56] un Direktīvu 2004/37/EK. Tika ņemti vērā arī citi zinātniskās informācijas avoti, kas ir pietiekami pārliecinoši un publiski pieejami.

(4) Saskaņā ar Komitejas ieteikumiem, ja iespējams, piebildes par iedarbību caur ādu un/vai robežvērtības attiecībā uz iedarbību ieelpošanas rezultātā nosaka astoņu stundu salīdzināmajam periodam kā vidējai vērtībai laikā (ilgstošas iedarbības robežvērtības), bet dažiem kancerogēniem vai mutagēniem – īsākiem salīdzināmajiem periodiem, kopumā 15 minūšu salīdzināmajiem periodiem kā vidējai vērtībai laikā (īslaicīgas iedarbības robežvērtības), lai ņemtu vērā ietekmi, ko izraisa īslaicīga iedarbība.

(5) Ir iegūti pietiekami pierādījumi par tādu eļļu kancerogenitāti, kuras iepriekš lietotas iekšdedzes dzinēja kustīgo daļu eļļošanai un dzesēšanai. Izlietotās motoreļļas ir radušās procesā, tāpēc tās netiek klasificētas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1272/2008[57]. Komiteja apzināja iespējas, vai šīs eļļas varētu būtiski uzsūkties caur ādu, atzina, ka arodekspozīcija notiek caur ādu, un stingri ieteica noteikt piebildes par iedarbību caur ādu. Tāpēc ir lietderīgi Direktīvas 2004/37/EK I pielikumā iekļaut darbu, kas saistīts ar tādu eļļu iedarbību, kuras iepriekš lietotas iekšdedzes dzinēja kustīgo daļu eļļošanai un dzesēšanai, un Direktīvas 2004/37/EK III pielikuma B daļā noteikt atbilstošu piebildi par iedarbību caur ādu, norādot uz būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību.

(6) Daži benz[*a*]pirēnu saturoši policiklisko aromātisko ogļūdeņražu (*PAH*) maisījumi atbilst kritērijiem, lai tos saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 klasificētu par 1.A vai 1.B kategorijas kancerogēniem, tāpēc tie ir kancerogēni, kā definēts Direktīvā 2004/37/EK. Attiecībā uz šiem maisījumiem Komiteja konstatēja būtisku dermālās absorbcijas iespējamību. Tādēļ ir lietderīgi Direktīvas 2004/37/EK III pielikuma B daļā noteikt atbilstošu piebildi par iedarbību caur ādu, norādot uz būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību.

(7) Trihloretilēns atbilst kritērijiem, lai to saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 klasificētu par 1.B kategorijas kancerogēnu, un tāpēc tas ir kancerogēns, kā definēts Direktīvā 2004/37/EK. Pamatojoties uz pieejamo informāciju, tostarp zinātniskajiem un tehniskajiem datiem, ir iespējams noteikt trihloretilēna robežvērtības 8-stundu salīdzināmajam periodam (ilgstošas iedarbības robežvērtība) un īsākam salīdzināmajam periodam (15 minūtes). Attiecībā uz šo kancerogēnu Komiteja konstatēja būtisku dermālās absorbcijas iespējamību. Tādēļ ir lietderīgi Direktīvas 2004/37/EK III pielikuma A daļā noteikt ilgstošas un īslaicīgas iedarbības robežvērtības trihloretilēnam, bet III pielikuma B daļā – piebildi par iedarbību caur ādu, norādot uz būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību. Ņemot vērā jaunākos zinātniskos pierādījumus, šīs vielas robežvērtības tiks īpaši cieši uzraudzītas.

(8) 4,4-metilēndianilīns (*MDA*) atbilst kritērijiem, lai to saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 klasificētu par 1.B kategorijas kancerogēnu, un tāpēc tas ir kancerogēns, kā definēts Direktīvā 2004/37/EK. Pamatojoties uz pieejamo informāciju, tostarp zinātniskajiem un tehniskajiem datiem, ir iespējams noteikt robežvērtību 4,4-metilēndianilīnam. Attiecībā uz šo kancerogēnu Komiteja konstatēja būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību. Tādēļ ir lietderīgi Direktīvas 2004/37/EK III pielikuma A

[56] Padomes 1998. gada 7. aprīļa Direktīva 98/24/EK par darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzību pret risku, kas saistīts ar ķimikāliju izmantošanu darbā (četrpadsmitā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 131, 5.5.1998., 11. lpp.).

[57] Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu (OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp.).

daļā noteikt 4,4-metilēndianilīna robežvērtību un III pielikuma B daļā noteikt piebildi par iedarbību caur ādu, norādot uz būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību.

(9) Epihlorhidrīns (1-hlor-2,3-epoksipropāns) atbilst kritērijiem, lai to saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 klasificētu par 1.B kategorijas kancerogēnu, tāpēc tas ir kancerogēns, kā definēts Direktīvā 2004/37/EK. Komiteja secināja, ka nevar noteikt veselībai drošas iedarbības robežvērtību šim kancerogēnam visās devās, un ir ieteikusi izvairīties no arodekspozīcijas. Attiecībā uz epihlorhidrīnu Komiteja konstatēja būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību. Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēja komiteja (*ACSH*), pamatojoties uz pieejamo informāciju, tostarp zinātniskajiem un tehniskajiem datiem, ir vienojusies par praktiski izmantojamu robežvērtību. Tādēļ ir lietderīgi Direktīvas 2004/37/EK III pielikuma A daļā noteikt epihlorhidrīna robežvērtību un III pielikuma B daļā noteikt piebildi par iedarbību caur ādu, norādot uz būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību.

(10) Etilēndibromīds (1,2-dibrometāns, *EDB*) atbilst kritērijiem, lai to saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 klasificētu par 1.B kategorijas kancerogēnu, tāpēc tas ir kancerogēns, kā definēts Direktīvā 2004/37/EK. Komiteja secināja, ka nevar noteikt veselībai drošas iedarbības robežvērtību šim kancerogēnam visās devās, un ir ieteikusi izvairīties no arodekspozīcijas. Attiecībā uz etilēndibromīdu Komiteja konstatēja būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību. Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēja komiteja (*ACSH*), pamatojoties uz pieejamo informāciju, tostarp zinātniskajiem un tehniskajiem datiem, ir vienojusies par praktisku robežvērtību. Tādēļ ir lietderīgi Direktīvas 2004/37/EK III pielikuma A daļā noteikt etilēndibromīda robežvērtību un III pielikuma B daļā noteikt piebildi par iedarbību caur ādu, norādot uz būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību.

(11) Etilēndihlorīds (1,2-dihloretāns, *EDC*) atbilst kritērijiem, lai to saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 klasificētu par 1.B kategorijas kancerogēnu, tāpēc tas ir kancerogēns, kā definēts Direktīvā 2004/37/EK. Pamatojoties uz pieejamo informāciju, tostarp zinātniskajiem un tehniskajiem datiem, ir iespējams noteikt robežvērtību etilēndihlorīdam. Attiecībā uz etilēndihlorīdu Komiteja konstatēja būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību. Tādēļ ir lietderīgi Direktīvas 2004/37/EK III pielikuma A daļā noteikt etilēndihlorīda robežvērtību, bet III pielikuma B daļā – piebildi par iedarbību caur ādu, norādot uz būtiskas dermālās absorbcijas iespējamību.

(12) Lai nodrošinātu iekšēju saskaņotību, ir lietderīgi Direktīvas 2004/37/EK III pielikuma A daļas sleju "Piebilde" un tajā norādītās piebildes pārcelt uz Direktīvas 2004/37/EK III pielikuma B daļu.

(13) Komisija apspriedās ar Darba drošības un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju, kas izveidota ar Padomes 2003. gada 22. jūlija lēmumu. Turklāt Komisija divos posmos īstenoja apspriešanos ar Eiropas sociālajiem partneriem saskaņā ar LESD 154. pantu.

(14) Šajā direktīvā ir ņemtas vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un jo īpaši tās 31. panta 1. punktā noteiktās pamattiesības un principi.

(15) Šajā direktīvā noteiktās robežvērtības tiks pastāvīgi pārskatītas, ņemot vērā to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regula (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*), un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas

Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK[58], un ievērojot *ECHA* Riska novērtēšanas komitejas (*RAC*) un Sociālās un ekonomiskās analīzes komiteja (*SEAC*) atzinumus, jo īpaši ņemot vērā mijiedarbību starp Direktīvā 2004/37/EK noteiktajām robežvērtībām un devas un reakcijas attiecības, informāciju par faktisko iedarbību, un, ja iespējams, *DNEL* ((izzinātajiem beziedarbības līmeņiem), kas saskaņā ar minēto regulu iegūti attiecībā uz bīstamām ķīmiskajām vielām.

(16) Šīs direktīvas mērķus, proti, uzlabot dzīves un darba apstākļus un aizsargāt darba ņēmēju veselību pret konkrētiem riskiem, ko rada kancerogēnu iedarbība, nevar pietiekami sasniegt dalībvalstu līmenī, bet to var labāk sasniegt Savienības līmenī, tāpēc Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, ka noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punktā. Saskaņā ar proporcionalitātes principu, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 4. punktā, šajā direktīvā paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(17) Ņemot vērā to, ka šī direktīva attiecas uz darba ņēmēju veselību darba vietā, tās transponēšanas termiņam vajadzētu būt diviem gadiem.

(18) Tāpēc Direktīva 2004/37/EK būtu attiecīgi jāgroza,

(19) Saskaņā ar dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem[59] dalībvalstis ir apņēmušās pamatotos gadījumos paziņojumam par saviem transponēšanas pasākumiem pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros izskaidrota saikne starp direktīvas elementiem un attiecīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs šādu dokumentu nosūtīšanu uzskata par pamatotu,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Direktīvu 2004/37/EK groza šādi:

1) direktīvas I pielikumā pievieno šādu punktu:

"Darbs, kas saistīts ar tādu eļļu iedarbību, kuras iepriekš lietotas iekšdedzes dzinēja kustīgo daļu eļļošanai un dzesēšanai";

2) direktīvas III pielikumu groza saskaņā ar šīs direktīvas pielikumu.

2. pants

1. Ne vēlāk kā divus gadus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus.

   Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

---

58 OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp.

59 OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

3. pants

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā	*Padomes vārdā*
priekšsēdētājs	*priekšsēdētājs*